

СЕКЦІЯ 4. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

УДК 336

*Птащенко Ліана Олександрівна,
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
доктор економічних наук, професор,
Сержанов Віталій Вікторович,
Ужгородський національний університет,
кандидат економічних наук, доцент*

ІНВЕСТИЦІЙНІ РІШЕННЯ РЕФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ КОМУНАЛЬНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ

Тривала криза в національній економіці України призвела до суттєвих деформацій економічної кон'юнктури, а також негативно відображається на структурній деформації та стан окремих секторів економіки. Зокрема підприємства житлово-комунальної власності здебільшого є збитковими через застарілу інфраструктуру та недостатнє фінансування. Тому необхідною умовою для ефективного функціонування підприємств комунального сектору є їх модернізація, що потребує відповідного фінансового забезпечення. Для якісного реформування комунальних підприємств недостатньо власних фінансових, тому вкрай важливим є формування нового механізму інвестування у комунальні підприємства, активнішого залучення інвесторів у дану сферу.

Більшість науковців й фахівців дотримуються думки, що реформування комунальних підприємств доцільно здійснювати шляхом реструктуризації. Бойчик І.М. розглядає реструктуризацію шляхом модернізації – оновлення устаткування і технології, реорганізації – зміни методів і поділу праці, потоків інформації, адаптації – пристосування елементів підприємства до поточних умов, нововведень – продуктових і процесних [1]. Також питання реструктуризації підприємств розглядають у своїх роботах Боровецький Р. [2] Горчакова І.А. [3] та інші науковці.

Проблеми діяльності комунальних підприємств об'єднуються за окремими напрямками: соціально-економічним, організаційно-управлінським, фінансово-інвестиційним, технічно-інноваційним, нормативно-правовим, адміністративним та екологічним. Переходу підприємств житлово-комунального господарства до функціонування у відповідності до принципів ринкової економіки та вимог сталого розвитку перешкоджають фінансові, трансформаційні, інформаційні та світоглядні фактори. Слід також зазначити, що фінансові, техніко-технологічні та управлінські проблеми характеризують відповідні аспекти діяльності комунальних підприємств, а організаційно-галузеві – зумовлені недоліками у підходах до державного регулювання галузі та неефективним її розвитком.

Наприклад, підприємства централізованого теплопостачання України працюють вкрай неефективно як з точки зору виробництва та транспортування тепла (застаріла матеріальна база Теплокомуненерго), так і з точки зору споживання (великі втрати в будинках). З точки зору ефективності інвестицій саме модернізація постачання (ізоляція мереж та модернізація котелень) має найбільший потенціал – інвестувавши близько 6 млрд. дол., скорочення споживання газу може становити 2,4 млрд. м³ (рис. 1).

Вже зараз міжнародні фінансові організації та донори готові інвестувати значні кошти в Теплокомуненерго (0,8 млрд. дол.), але для ефективного використання цих

коштів та залучення нових необхідно розв'язати низку проблем галузі, зокрема:

- провести реструктуризацію боргів по всьому ланцюгу постачання (населення/Теплокомуненерго/Нафтогаз);
- переглянути систему розрахунків, яка в значній мірі контролюється державою та створює великі розриви «ліквідності» для учасників ринку;
- оптимізувати законодавчу базу та привести її до стандартів ЄС;
- переглянути державні процедури відбору та затвердження проектів, які на сьогоднішній день значно затримують швидкість освоєння інвестицій.

	Сфера	Інвестиційна потреба	Потенціал скорочення споживання газу	Скорочення споживання газу на 1 млрд дол
	Модернізація виробництва тепла	3 млрд дол	1,1 млрд м ³	366 млн м ³
	Модернізація та заміна теплових мереж	3 млрд дол	1,3 млрд м ³	433 млн м ³
	Всього	6 млрд дол	2,4 млрд м³	799 млн м³

Рис. 1. Попередня оцінка загальної потреби в інвестиціях підприємств теплопостачання

Першочергово мають здійснюватися заходи, які матимуть найбільшу віддачу та допоможуть уникнути значних витрат у мережі. Мінімальна інвестиційна потреба на модернізацію теплових мереж та першочергову заміну котлів становить 1,09 млрд. дол. [4].

Подальше реформування житлово-комунального господарства на центральному рівні – це надання органам місцевого самоврядування інструментів і можливостей для залучення інвестицій у розвиток житлово-комунального господарства регіонів, а також допомогти їм, якщо виникає така необхідність, надати державні гарантії при залученні кредитів від Світового банку та інших міжнародних фінансових організацій [5].

Однією з інвестиційних програм залучення фінансування на проекти модернізації централізованого теплопостачання є DemoUkraineDH. Вона створена Північною екологічною фінансовою корпорацією (НЕФКО) та Шведським Агентством з питань міжнародної співпраці та розвитку (Sida) спільно з Мінрегіоном. В Україні програма почала діяти в 2012 році, виконавши за цей час шість проектів в таких містах: Вінниця, Житомир, Александрія, Кам'янець-Подільський, Івано-Франківськ та Полтава [6].

Для теплопостачальних підприємств невеликі Демонстраційні проекти можуть стати першим кроком до більш масштабних інвестиційних проектів з модернізації. Виконання таких програм сприяє набуттю досвіду в усіх аспектах роботи з міжнародним фінансовими організаціями і в результаті підприємства стають краще підготовленими до співпраці при реалізації більш масштабних інвестиційних проектів.

Література

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навч. посібник – Вид. 2-ге, доповн. і переробл. – К.: Атіка, 2007. – 528 с.
2. Боровецький Р. Реструктуризація як фактор успіху підприємства в добу глобалізації – Тернопіль: ТІСІТ, 2007 – 69 с.
3. Горчакова І.А. Інвестування інноваційного розвитку підприємств житлово-комунального господарства / І.А. Горчакова, О.С. Чепурко // Бізнес Інформ. – 2012. – №8. – С. 26–28.
4. Урядовий портал: Геннадій Зубко: 400 млн. євро від ЄІБ отримають регіони для розвитку житлово-комунальних підприємств. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/en/publish/article>

5. Україна комунальна: Реформування ЖКГ ляже на плечі регіонів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jkg-portal.com.ua/ua/publication/one/reformuvannja-zhkg-ljazhe-na-plech-regonv-41782>

6. Енергоефективні демо-проекти в секторі тепlopостачання України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.demo-dh.org.ua/>

УДК 336

*Глушко Аліна Дмитрівна,
кандидат економічних наук, доцент
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
Забурасва Ольга, Яценко Тетяна,
студентки
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка*

ПРОБЛЕМИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

В умовах глибокої світової фінансової кризи значно зростає вплив зовнішніх загроз на підприємства України. Своєчасна адаптація внутрішніх структур підприємства до змін, що відбуваються у макро- і мікрооточенні є необхідною умовою його успішного функціонування і розвитку. Порушення сталості системи фінансових відносин в Україні внаслідок поширення у вітчизняних умовах кризових явищ зовнішнього світу та надмірного накопичення системних ризиків і фінансових диспропорцій вимагає формування адекватної адаптивної реакції підприємств у формі фінансової реструктуризації.

Реструктуризація є одним із ключових елементів, що забезпечує зміну структури підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності та адаптації до вітчизняного і світового ринків. Реструктуризацію можна визначити як проведення комплексу заходів, які спрямовані на здійснення структурного перетворення виробництва з метою адаптації підприємств до мінливих ринкових умов господарювання [1].

У Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» надане наступне визначення: «реструктуризація підприємства – здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, якщо це передбачено планом санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищенню ефективності виробництва та задоволенню вимог кредиторів» [2].

Реструктуризація підприємства має дві основні цілі: впродовж короткого періоду часу забезпечити виживання підприємства; відновити конкурентоспроможність підприємства на тривалий час (Рис 1).

Для забезпечення умов стратегічного реструктурування вітчизняних підприємств, що перебувають у кризовому стані, фінансова реструктуризація, на нашу думку, має вирішити такі завдання:

- відновити платоспроможність та підвищити рівень фінансової стійкості підприємства;